

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom. cela stran 37 kron 60 vin., 1/2 strani 18 kron 80 vin., 1/4 strani 9 kron 40 vin., 1/8 strani 4 kron 70 vin. Pri večkratnem oglašanju :: primeren popust. ::

Glasilo „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1916.

Cesar Franc Jožef I.

Njegovo cesarsko in kraljevo Veličanstvo Franc Jožef I. cesar avstrijski in apostolski kralj ogrski i. t. d. i. t. d. je dne 21. novembra 1916 ob 9. uri zvečer v Schönbrunn na Dunaju izdihnil svojo blago dušo. Vest o nepričakovani smrti Njegovega Veličanstva je pretresla vse avstrijske in ogrske narode, zlasti pa je pretresla naše organizacije, naše gasilstvo. Gasilstvo je izgubilo z rajnim cesarjem svojega največjega dobrotnika, največjega in najmogočnejšega zaščitnika. Kdo se ne spominja nebrojnih podpor Njegovega Veličanstva gasilnim društvom iz svojega privatnega premoženja in kdo se ne spominja pri tej priliki nebrojnih podpor pogorelcem, sedaj tu, sedaj tam. Njegovo Veličanstvo, ki danes že mirno počiva, je imelo nad vse plemenito srce, čut do svojih narodov, čut do posameznega ponesrečenca in smisel za organizacije, ki imajo namen pomagati svojemu bližnjemu v nesreči. Vsestransko plemenitost srca Njegovega Veličanstva nam jasno dokumentira naslednja resnična dogodba iz njegovega življenja.

»Z dišečimi šmarnicami, njenimi najljubšimi cvetkami, posuta, obdana z zelenimi palmami, je ležala žena majorja N. tiha in mrzla v krsti. Obupani soprog ni mogel pojmiti, da se je mogla njegova sreča tako nenadoma zrušiti, da se je moglo njegovo najljubše tako hitro posloviti od njega. Vedno zopet se je zazrl v njen še v smrti lepi obraz.

Deset let sta se čakala; on mlad, kvišku stremeč poročnik, ona kemaj otroškemu krilu odrasla hči sedaj že davno umrlega majorja. Ne eden, ne drugi ni imel premoženja, toda bila sta mlada, zaljubljena in polna nade za bodočnost. Ko je po dolgih desetih letih postal stotnik ter je smel po milostnem cesarjevem dovoljenju brez kavcije poročiti svojo zgodaj osirotelo izvoljenko, tedaj ni bilo srečnejših ljudi nego on in njegova nežna, vitka, črnooka Vera. Najvišjo zakonsko srečo jima je prinesel srčkani Jurče in čez dve leti njegova sestra, mala Vera.

Zares, bila je od Boga blagoslovljena družina, četudi ji skrb in žalost ni bila prihranjena. Sredstva so mnogokrat zadostovala komaj za najpotrebnejše. Vsemu razkošju, vsem zabavam sta se morala odreči; boleznimi in premeščanja so vedno zopet požrle njene skromne prihranke, in vrli stotnik je moral gledati, kako njegova draga žena, ki bi jo hotel nositi na rokah, dela in se trudi več, nego je moglo prenesti njeno slabotno telo.

Končno je bil povišan za majorja. Prišel je s svojo družino v zdravo, krasno ležečo garnizijo in bilo je vse nade za prijetno življenje.

Po kratkem času je prišel na svet krasen, zdrav dečko. Obenem pa se je smrtni angel sklonil nad blede materjo in jo odvedel v boljše življenje onstran groba.

Na vse to je poln bridkosti mislil zapuščeni soprog, ko je stal nepremično, vtopljen v nezmerno žalost, pred mrtvaškim odrom. Zdrami ga glasno trkanje na vrata.

Častnik je prišel javiti, da hoče Njegovo Veličanstvo ob dveh popoldne pregledati bataljon.

Presenečen, zmeden se je zdrznil bataljonski poveljnik.

Ob dveh se je imel vendar vršiti pogreb njegove žene, ki jo je tako zelo ljubil.

Kako bi mogel biti zbran, da bi častno obstal pred svojim najvišjim vojnim gospodom? Uboga Vera! Daleč od doma, še skoraj tuja v novi garniziji, ni imela nobenih sorodnikov, nobenih prijateljic, ki bi jo spremljali na zadnji poti. In sedaj je ni smel spremljati niti on!

Ali naj bi poveljstvo izročil stotniku? Ne! To misel je major zavrnil daleč od sebe. Najprej služba, potem družina. Tega se je vedno držal.

S stolpa male vaške cerkve se je oglasilo pogrebno zvonjenje. Čvetoče črešnje ob poti so sipale svoje snežnobelo cvetje na mali pogrebni sprevod, ki se je pomikal proti pokopališču.

Britko iliteč je stopal 11letni Jurče kot edini žalovalec za krsto. Ah, zakaj ga je danes oče pustil samega, ko je tudi njegova sestra tako bolna. Dobri cesar gotovo ni vedel, da je mati umrla, drugače bi bil pač pustil očeta k pogrebu.

Dočim je osirotelo dete tako-tožilo v svojem srcu, dočim so zvonili zvonovi svojo mrtvaško pesem, je jez-dil cesar Franc Jožef s svojim spremstvom proti vojašnici.

»Vaše Veličanstvo,« javi krilni pobočnik, »pokorno javljam, da bataljonski poveljnik danes ne bo mogel sam voditi bataljona. Ravnokar sem izvedel, da je to uro pogreb njegove soproge in da je tudi njegova hčerka težko bolna.«

Med tem poročilom je pa cesar že dospel na vežbališče. Tam vidi nesrečnega majorja strumno, kakor bi bil vlit iz bron, sedeti na konju, obraz smrtno bleđ. Zvest svoji dolžnosti, je major podal predpisano poročilo.

Cesar je bil ganjen. »Gospod major,« je rekel, »vi ste izgubili svojo soprogo. Izrekam vam svoje sočutje. Ali imate samo eno, bolno dete?«

»Ne, Veličanstvo, še 11letnega dečka in novorojenca.«

»Saj pač imate žensko sorodstvo, ki se bo sedaj zavzelo za otroke?«

»Nobene žive duše, Veličanstvo!« se je v težko zadržanem ihtenju izvil iz majorjevih prsi.

»Potem so pa tu vojaški vzgojni zavodi, katerim morete izročiti starejšega otroka,« meni dobrotljivi cesar.

»To pač, toda moj ubogi Jurij je prešibak, da bi bil tam sprejet.«

- »Ali se vsaj pridno uči?«
 »Izvrstno, Vaš Veličanstvo!«
 »Potem pa lahko pride v Terezijanišče?«
 »Nemogoče, Veličanstvo! Jaz nisem plemič.«

Vladar je resno sklonil glavo in vojaške vaje so se začele. Pokazalo se je, da je major v vsakem oziru izredno sposoben poveljnik. Cesar tudi ni štedil s pohvalo ter je zelo zadovoljen zapustil vežbališče.

Major se je skrajno izčrpan vrnil v svoj osamel dom. Strt na duši in telesu ni bil vstanu, da bi še dalje opravljal svojo službo. Bolna hčerka se je borila s smrtjo, osiroteni novorojenec je ječal in mali Jurče je jokal za svojo mamico. Noben žarek luči ni prodiral v brezupnost zapuščenega očeta.

Tedaj dobi nekega dne obsežno pismo, v katerem s mu naznanja, da ga je Njegovo Veličanstvo cesar povihal v viteški stan, vsled česar je njegovemu sinu Juriju odprta pot in odprto prosto mesto v Terezijanišču.

Hčerka, ki je bila medtem ozdravila, je bila istočasno sprejeta v zavod za častniške hčere.

Častnikovo službeno zvestobo je cesar sijajno nagradil; po milostni skrbi vladarjevi je bil major rešen vseh skrbi za oba otroka. Vrla, plemenita človeka sta postala; vse življenje se hvaležno spominjata cesarjeve dobrote in molita za blagor plemenitega vladarja kakor tisoči in tisoči drugih človeških otrok, ki imajo njemu zahvaliti svojo srečo.

Takega in tako plemenitega vladarja so izgubili avstrijski narodi. Iz dna svoje duše kličemo: »Slava, večna slava cesarju Francu Jožefu I.«

Naslednik temu plemenitemu vladarju je Njegovo Veličanstvo cesar Karel. Slovensko gasilstvo, prežeto s patrijotičnim čutom in z neomahljivo zvestobo do vladarske hiše se brezskrbno vdaja v varstvo novemu vladarju. In mi, dragi tovariši, prisezimo pri tej priliki, da slejkoprej posvetimo vse svoje spretnosti in moči službi, da zadovoljimo novega vladarja, Njegovo Veličanstvo cesarja Karla.

Predsedstvene vesti.

Zvezno tajništvo.

Odbor »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« imel je dne 19. septembra 1916 odborovo sejo. V tej seji je bil na mesto tov. Mikuža, ki je od izbruha vojne pri vojakihi, izvoljen za poslovodjo tov. Ivan Koleča iz Ljubljane. Pisma, ki so namenjena zveznemu tajništvu ali poslovodji, naj se odslej pošiljajo tov. Ivanu Koleču v Ljubljani, Mestni dom.

Predsedstvo.

Članarina društev.

Društvom, ki doslej niso vposlala članarine za leto 1915 ali 1916, z današnjim »Gasilcem« pošiljamo poštno položnico s prošnjo, naj zaostalo članarino takoj odpošljejo.

Tajništvo.

Imeniki članov.

Večina društev je vposlala predsedstvu »Zveze« imenik članov za leto 1916, so pa vendarle še društva, ki imenika niso vposlala. Tem velja naš opomin in te prosimo, naj takoj vpošljejo imenik. V opomnjo naj se vpiše kateri člani so pri vojakihi, kateri so v vjetništvu in kateri so padli na bojišču ali pa so umrli vsled dobljenih ran.

Tajništvo.

Naročnina za »Gasilca«.

Z današnjo številko »Gasilca« vsem naročnikom potече naročnina. Naročnike »Gasilca« prosimo, naj nam vsaj za štiri številke »Gasilca« vpošljejo naročnino pod naslovom: Uredništvu »Gasilca« v Ljubljani, Mestni dom. Leta 1917 menimo izdati vsaj štiri številke »Gasilca«.

Uredništvo.

Občni zbor

Slovenske gasilske zveze.

Dne 5. in 6. septembra 1916 so se zbrali zastopniki slovenskih gasilnih društev na posvetovanje v hotelu »Post« na Dunaju. Slovensko deželno zvezo prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem so zastopali tovariši: Fran Barle iz Ljubljane, Ivan Rus iz Bleda in Josip Turk iz Ljubljane. Štajerska gasilna društva je zastopal tovariš F. Pristovšek iz Žalca. Nadalje so bili prisotni iz Šlezije: R. Gudrich (starosta), B. Stypa, G. Stalmach, I. Jucheika in R. Pruša; iz Moravske: R. Vozab, F. Hrab, J. Jančík, R. Ludwig; iz Češke: M. Mayer, J. B. Hubalek, Ad. L. Seidl, Boh. Křečan, J. Teplý, R. A. Smekal in J. Machaček. Poljakov na zborovanju zaradi vojnih razmer ni bilo, sporočili pa so, da se po vojni zborovanj zopet udeleže.

Starosta Gudrich pozdravi zborovalce ter predlaga udanostno izjavo Njegovemu Veličanstvu.

I. Zborovanje tehnične komisije.

Takoj po nagovoru staroste Gudricha se je pod predsedstvom tovariša Ludowiga vršilo zborovanje tehnične komisije. Predsednik tehnične komisije tov. Ludwig poroča o današnji gasilski tehniki ter preide na enotnost spoj. Glede enotnosti spoj se je že mnogo razpravljalo v obeh državnih zvezah, toda do zaključka doslej še ni prišlo. Nemška državna zveza se ogreva za takozvano avstrijsko spojko (Reichskuppelung), drugi zopet za Knaustovo, Sratilkovo, Metzovo i. t. d. Naposled se sprejme predlog tovariša Barleta, da se vse vrste spoj pošlje še Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem, da jih preiskusi in potem poda svoje mnenje.

O motornih brizgalnah se poroča, da skušnja uči, da se motorne brizgalne morejo priporočati le v večjih mestih, kjer je na razpolago bencin in kjer pride brizgalna večkrat do delovanja.

Mehanične lestve zlasti velike in drage se ne priporočajo manjšim društvom. Sicer pa se slednji čas mehanične lestve avtomobilizujejo, kar manjša društva itak ne zmorejo. Glede razsvetljevalnih pripomočkov ni novejših iznajdb, rabi se acetilen ali električna.

Predsednik Ludwig naposled poroča, da je veliko pomankanje članov in da ni bilo mogoče storiti vsega, kar bi se pri normalnih zarmerah lahko storilo.

O gasilnem naučnem slovniku poroča tovariš Mayer. Slovník je v delu ter se prične objavljati v skupnem listu. Tov. Smekal poroča o enotnosti požarnih hidrantov; nasvetuje več poskusov, ki bodo podlaga nadaljnemu poročanju.

II. Občni zbor.

1. Starosta Gudrich poroča o delovanju predsedstva, zlasti omenja posvetovanje pri ministrstvu glede oddaje kovin, o posvetovanju z nemško državno zvezo glede posebnega gasilskega zakona, o posvetovanju z Rdečim križem, o poskušenem stiku s Hrvati i. t. d. Poročilo se vzame odobruje na znanje.

2. O blagajniškem stanju poroča tov. ces. svetnik Vozab, in sicer za leta 1914, 1915 in 1916. Premoženje znaša 7809 K 92 vin. Za pregledovalce računov poroča tov. Seidl in nasvetuje absolutorij.

3. Tov. Hrab poroča o poslovnem redu. Izmed članov odseka je prisoten sam in zategadelj nasvetuje, da se poročilo odgodi do prihodnjega zborovanja.

4. Prihodnji občni zbor se vrši na Moravskem ali na Češkem.

5. Revizija pravil se odkaže deželnim zvezam in vsaka zase naj poroča na prihodnjem občnem zboru.

6. O enotnosti tiskovin poroča tov. Křečan. Odsek se je posvetoval, nabral je tvarino ter priporoča priročni slovník.

Dne 6. septembra se je nadaljevalo zborovanje.

1. Starosta Gudrich predloži v odobrenje udanostno izjavo Njegovemu Veličanstvu. Na to omeni smrt predsednika gališke zveze tov. dr. Zgorskega. Odposlal je zvezi sožalnico. Prisotni so poročilo vzeli na znanje.

2. Tovariš Mayer je izrekel v imenu zborovalcev starosti Gudrichu zahvalo za njegovo vestno in marljivo delovanje v pretekli dobi.

3. O pomožni službi Rdečega križa je poročal tov. Mayer. Podal je pregled o delovanju kolon v celi monarhiji in ločeno po narodnostih. Podrobno poročilo tov. Mayerja se je odobrujč vzelo na znanje.

4. O razmerju gasilstva napram Rdečemu križu sta namesto odsotnega tov. Wierzejskega poročala tov. Machaček in Křečan. Obširno poročilo se objavi v strokovnih listih. Jedro poročila je, da se gasilstvo sporazume z Rdečim križem, ker že z ozirom na sodelujoče ženske gasilstvo cele stvari ne more prevzeti samo.

5. O posebnem zakonu o gasilstvu sta poročala tov. Barle in Seidel. Naposled je bila sprejeta resolucija:

a) Odbor Združitve slovanskega prostovoljnega gasilstva je v principu za to, da se čimpreje uveljavi poseben zakon za gasilstvo.

b) Dr. Rudolfu Lamplu naj se takoj vpošlje en izvod popravljenega načrta o zakonu s povabilom, naj poprave sprejme tudi »Reichsverband« in naj se tako popravljeni načrt v imenu naše Združitve in »Reichsverbanda« predloži na merodajno mesto.

c) Male, nebistvene izpremene se prepuste starosti Združitve in predsedniku »Reichsverbanda«.

č) Zakon naj bo nekak okvir — izvrševalna določila pa naj vpoštevajo posameznosti. Osnova zakona naj se postavi na temelj avtonomije.

6. Volitve predsedstva se odgode do konca vojne. Potemtakem bo še nadalje poslovalo doslejno predsedstvo in sicer: starosta Rud. Gudrich, podstarosta Fr. Barle in M. Mayer, blagajnik R. Vozab.

Občni zbor

„Slovenske deželne Zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem“.

Dne 19. novembra 1916 se je vršil v Ljubljani, v »Mestnem domu«, redni občni zbor »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem«. Načelnik tov. Turk pozdravi zastopnike, ki so prišli od blizu in daleč ter imenuje zapisnikarjem tov. Kolečo. V svojem nagovoru se spominja načelnik očeta gasilstva, rajnega cesarskega svetnika F. Doberleta, ki je umrl dne 5. maja 1916. Zborovalci se v znak sožalja dvignejo s svojih sedežev. Nadalje se spominja načelnik na bojišču padlih tovarišev, ki so častno žrtvovali svoje življenje za domovino. Tudi to poročilo se vzame v znak sožalja stoji na znanje. Na to poročila tov. načelnik o delovanju »Zveze« in o delovanju posameznih gasilnih društev zlasti pri prevažanju ranjencev in bolnikov. Pohvalno povdarja Gasilno in reševalno društvo Kranjsko, ki je storilo več kot svojo dolžnost.

1. O blagajniškem stanju poročala tov. Barle, ker je blagajnik Mikuž odšel k vojakom. Stroškov je bilo 214 K 33 v, dohodkov pa 212 K 60 v. Poleg tega se je izplačal dolg za tiskovine 550 K. Iz društvenega premoženja se je po sklepu odbora podpisalo 2000 K vojnega posojila, in sicer pri Kreditni banki.

2. Na to se je vršila volitev v predsedstva. Za predsednika je bil soglasno zopet izvoljen tovariš Turk, za podpredsednika pa tov. Ogorelc iz Škofelje. Nadalje so bili izvoljeni v predsedstvo tovariši: Barle iz Ljubljane, Debeljak iz Škofje Loke, Petrič iz Postojne, Mrhar iz

Dolenje vasi; za namestnike: Mavrer iz Ljubljane, Toman iz Moravč, Rus iz Bleda in Drašler iz Borovnice. Za pregledovalce računov so bili izvoljeni tovariši: Sajovic iz Kranja, Lajovec iz Litije in Rihar iz Gor. Logatca. V odbor »Slovenske gasilske zveze« so bili izvoljeni tovariši: Turk in Barle iz Ljubljane, Rus iz Bleda.

3. Pri raznoterostih poročala tovariš Petrič o delovanju gasilstva v Postojni in njegovem okraju. Izposluje si potrdilo, da ima čuvati nad gasilstvom v svoji župi in nad orodjem posameznih društev.

Tovariš Barle poročala, da deželni muzej v Ljubljani išče nekatere številke »Gasilca«, katerih nima v zbirki. Kdor jih more odstopiti, naj jih pošlje uredništvu »Gasilca«. (Iščejo se: št. 2 iz l. 1900, vse številke letnikov: 1905, 1906, 1907, 1908, 1909; št. 1, 2 in 4 l. 1910; št. 2 l. 1912). Nadalje poročala imenovanec, da so še nekatera društva, ki niso vposlala imenikov in članarine. Župni načelniki naj delajo na to, da se to izvrši.

Tov. Sajovic nasvetuje, naj se k gasilstvu pritegnejo tudi ženske, kjer je malo članov. Šenčur naj bo za vzor. Načelnik Turk meni, naj si društva pomagajo z naraščanjem, s fanti starimi 16 do 18 let. V Ljubljani se je to izborno obneslo.

Tovariš Sajovic predlaga, naj se doslejnemu predsedstvu izreče za vzorno delovanje zahvala in priznanje, kar se sprejme pritrjevalno.

Naposled se načelnik zahvali zborovalcem za mnogobrojno udeležbo ter zaključi zborovanje s trikratnim slava-klicem Njegovemu Veličanstvu.

Takoj po občnem zboru se je vršila odborova seja, pri kateri je bil izvoljen za poslovodjo tov. Koleča iz Ljubljane.

Enotnost gasilske oprave.

C. kr. ministrstvo za javna dela je z razpisom z dne 11. februarja 1916 nastopno odredilo:

»Avstrijska državna gasilska zveza sporazumno z Združitvijo slovanskega prostovoljnega gasilstva dela na to, da se z vpeljavo enotnih predmetov, ki se tičejo napoljave vode, bodasi s črpanjem ali pritiskom, ki se tičejo spajanja cevi ali pa opreme hidrantov (Wasserpfeifen), pospešuje skupno delovanje različnih gasilnih društev.

Ti enotni predmeti so navedeni in opisani na posebni tablici, ki jo je izdala Avstrijska državna gasilska zveza. Pravilno izdelovanje teh predmetov nadzira tehnični zbor Zveze.

Sporazumno s c. kr. ministrstvom za notranje zadeve se c. kr. deželna vlada (namestništvo) vabi, da občine in druge avtonomne uprave, katerim je skrbeti za požarno policijo, potom podrejenih uradov opozori na to stremenje Avstrijske državne zveze, odnosno, da jim priporoči vpeljavo enotnih predmetov.

Nadalje se naroča, da se vpeljejo omenjeni enotni predmeti v novih državnih stavbah, pri novih napravah, pri naročanju gasilske oprave in povsod, kjer ni posebnih krajevnih ovir proti temu.

Priobčujemo doslovni prevod nemškega razpisa s pripomnjo, da se res razpravlja o vpeljavi spojk enotnega normala in spojevanja (Einheitskuppelung). Avstrijska državna zveza priporoča Knaustovo spojko, Slovanska gasilska zveza pa je za popolnejši sistem. Ponekod so že postavno vpeljane normalne spojke in to dela ovire. Znano je, da je na Češkem v rabi saška ali Knaustova spojka št. 6, velik del nemških gasilnih društev pa rabi saško spojko št. 4 s cevimi manjšega premera, kot so pri normalni št. 6. Na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Tirolskem, Solnograškem, Gornjem Avstrijskem in Bukovini je v rabi Metzova spojka št. 6.

Samovnetje usnja.

Požari v tovarnah za usnje so jako pogosti, obsežni in tudi nevarni, dasiravno spada usnje med težko zgorljivo snov. Vzroki požarov so bili skoro v vseh slučajih

nepojasneni. Nihče ni mislil na to, da ima usnje nekò posebno svojstvo, ako leži v velikih skladovnicah nakopičeno. Pokazala se je ta skrita, nevarna lastnost nedavno v neki tovarni za čevlje. Poslovodja tovarne je opazil zjutraj v skladišču usnja dim. Po dolgem iskanju je prišel na sled, da gori v sredini skladov. Bilo je naloženo rumeno usnje v štirih velikih skladih. Večji del zaloge je bil popolnoma uničen. Škoda je znašala 161 tisoč kron. Usnje je bilo namenjeno za gornje dele vojaških čevljev. Ležalo je kakih osem tednov, nakopičeno sklad nad skladom. V tem času se je pa razvil v sredini med posameznimi, tesno skupaj stisnjenimi kožami kemični proces, ki je končno privedel do samovnetja usnja. Tolšča in čreslovina se je vsled vročine na površju izločila, koža sama pa je popolnoma zogljenela, tako, da so bili vsi skladi uničeni.

Zato je v vsestranskem interesu, da se v bodoče obrača na to skrito lastnost usnja večjo pozornost.

Petrolej — gasilec ognja.

Vsakdo bo gotovo rekel: »To je nezmisel,« petrolej in ogenj sta si vendar prijatelja, in se drug v drugega vsesata, ako jih spojiš. Včasih pa temu le ni tako. V neki tovarni za bombaž je izbruhnil požar. Takoj so imeli pripravljen petrolej, da so pogasili ogenj. Čudo tega je pa tako. Bombaž je navadno spravljen v skladiščih, stisnjen z jako močnim pritiskom v velikih kopah 500 do 1000 kg. V to stisnjeno maso prodre voda komaj 1 do 2 decimetra, dočim se petrolej vsesa popolnoma v notranjost mase. Ogenj v bombaževih kopah pa ne gori s plamenom, ampak samo tli in se zajeda počasi naprej. Vžge se bombaž že pri tako nizki temperaturi, katera pa ne zadostuje, da bi vnetila tudi petrolej. Tako je mogoče porabiti petrolej kot gasilno sredstvo. Po požaru se te kope razvežejo, od ognja pokvarjen bombaž se odstrani, ostali se pa posuši in prezrači, potem zopet zveže v kope.

Gasilstvo in vojska.

Glasom poročil v naši »Zvezi« združenih gasilnih društev so padli častne smrti na bojišču:

Anton Srna in Ivan Slivnik, člana bleškega gasilnega društva; Andrej Gašperin, Ivan Legat, Anton Bulovec, Ivan Janša in Matevž Kolman, člani begunjskega gasilnega društva; Anton Kosmač, Josip Pavlin in Ivan Tomc, člani radovljiškega gasilnega društva.

Bodi jim časten spomin!

Društvene in župne vesti.

Gasilska župa ljubljanska je imela dne 12. novembra 1916 v Ljubljani svoj redni občni zbor. Podnačelnik tov. Mavrer pozdravi zborovalce, konstatuje sklepčnost ter takoj preide na dnevni red. O delovanju poročata tovariša Barle in Koleča. Na to se je vršila volitev odbora. V odbor so bili izvoljeni tovariši: Barle iz Ljubljane za načelnika, Mavrer iz Ljubljane (Šiške) za podnačelnika, Drašler iz Borovnice, Grdul iz Zg. Šiške, Gašperin iz Viča, Verbinc iz Bizovika in Zupan iz Most za odbornike; za namestnike odbornikov: Dintar iz Ljubljane in Kušar iz Notranjih Goric; za pregledovalce tov.: Pipp iz Ljubljane, Klemenčič iz Viča, Makovec iz Most. Ko se izvolijo še odposlanci na občni zbor »Zveze« tovariš načelnik zaključijo zborovanje.

Občnemu zboru je sledila odborova seja, na kateri je bil izvoljen za tajnika in blagajnika tovariš Koleča iz Ljubljane.

O delovanju goriških ognjegašcev pripoveduje neki četovodja tržaškega mestnega gasilnega društva, odobreno v tiskovni skupini c. in kr. armadnega poveljstva: Od 18. do 21. novembra 1915 so obstreljavali Italijani Go-

rico s težkimi in lahкими topovi in so porušili ali težko poškodovali 648 hiš. Naša pomožna kolona je odšla dne 21. novembra iz Trsta. Drugi dan, baš ko so dohajali, je bilo obstreljevanje grozno, lep nastopni koncert. Ko so hoteli do prostorov, kjer je gasilno orodje, kakih 120 korakov razdalje, je treščil šrapnel v skupino orodja. Brizgalnica, lestve, vse je bilo poškodovano. Treba je bilo najprvo popraviti orodje. — Naznanjen je požar. Hitro so bili na licu mesta v ulici, ki vodi skozi najbolj obstreljevan del mesta. Na prvi pogled se ne vidi velikih poškodb, ker italijanske granate treskajo v ulično fronto poslopij, toliko več pa trpe notranji prostori in v ozadju. Naštel sem več hiš, od katerih je stala samo še fronta. Vžigalna granata je vdrla v prvo ndstropje, šla skozi tla v spodnje prostore, črn dim se je valil skozi zastore na oknih, kjer je bil zaznamovan hidrant, smo našli veliko luknjo, sredi luknje vodo, prinesli smo peska in počasi vdušili ogenj. — V Rožno dolino so streljali Italijani s 30.5 cm granatami. Šli smo gasit s plinovo brizgalnico. Sovražnik je videl naše delovanje vsled isker iz brizgalnice in streljali so na nas jako ljuto. Dve vprežni živali sta bili mrtvi in morali smo se naglo umakniti. Poslopje je zgorelo in Italijani so zasledovali brizgalnico do starega skladišča, na katero so potem streljali še eno uro. Opustili smo to brizgalnico in konje ter smo vpregli same sebe v vozove, ker velikih daljav v Gorici ni. Prebivalstvo nam je izborno pomagalo.

Literatura in kritika.

»Češki hasič.« Deželna gasilska zveza kraljevine Češke je ravnožkar razposlala rodbinski koledar »Češki hasič«. Koledar je natisnila Melantrichova fiskarna v Pragi, uredil pa ga je tovariš Jos. Mahaček. Poleg koledarskega dela ima koledar s cesarjevo sliko opremljen članek »Naš cesar in kralj« in več drugih strokovnih in zabavnih spisov. Cena koledarju 1 K 20 v.

»Koledar družbe Sv. Cirila in Metoda.« Vodstvo Šolske družbe sv. Cirila in Metoda je izdalo »Koledar« za leto 1917. Koledar je natisnila Narodna tiskarna v Ljubljani, v zalogi pa je pri vodstvu družbe. Cena 1 K 20 vin. Koledar obsega več zabavnih in poučnih s slikami okrašenih člankov. Zlasti zanimiv je članek »Narodnosti na Primorskem po prvem uradnem raziskovanju pred 70 letmi«.

Razne stvari.

Novi čuvaj na ljubljanskem gradu. Pred kratkim je umrl dolgoletni in vestni čuvaj na ljubljanskem gradu g. Andrej Lukežič. Mestni magistrat ljubljanski je na njegovo mesto imenoval njegovega sina g. Frana Lukežiča, ki je že za časa očetove boleznii opravljal čuvajske posle.

Požarna pripravljenost. Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je odredilo, da ima večji oddelek gasilcev, če nastane alarm radi sovražnih letalcev, pomožno pripravljeno, dokler nevarnost ne mine. To se priporoča tudi gasilnim društvom po deželi.

Pohvala transportnih kolon. Osrednji odbor »Rdečega križa« je poročal pred kratkim Njegovi c. in kr. Visokosti gospodu nadvojvodi Franu Salvatorju o delovanju transportnih kolon. Njegova Visokost vzela je poročilo z zadovoljstvom na znanje ter naročila osrednjemu odboru, da izreče vsem članom transportnih kolon za prostovoljno in brezplačno delovanje pohvalno priznanje, želeč, da transportne kolone prejkoslej vstrajajo pri velepatrijotičnem in človekoljubnem delovanju.

Člani transportnih kolon prosti službe po zakonu o vojnih dajatvah. Osrednji odbor »Rdečega križa« obrnil se je s prošnjo na c. kr. domobransko ministrstvo, naj se 50 do 55letni člani transportnih kolon oproste službe po zakonu o vojnih dajatvah. C. kr. domobransko ministrstvo

je z razpisom z dne 10. marca 1916, št. 514, odd. VI., tej oprostitev pritrnilo.

V slučaju, da se pri eni ali drugi transportni koloni vpokličejo 50 do 55letni člani transportne kolone v službo po zakonu o vojnih dajatvah, naj se to nemudoma in neposredno naznani osrednjemu odboru »Rudečega križa« na Dunaju, da se pravočasno odredi potrebna pomoč.

Oprostitev od črnovojniške službe. Predsedstva »Slovenske deželne zveze slovenskih prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« prihajajo od več strani vprašanja, jeli mogoče oprostiti vodilne člane gasilnih društev in člane transportnih kolon črnovojniške službe. C. kr. domobransko ministrstvo je izdalo naredbo, ki pravi, da je oprostitev mogoča le tedaj in le v izrednih slučajih, če je gasilec član transportne kolone in če je star 43 do 50 let. Prošnje je vlagati potom osrednjega odbora »Rudečega križa« na Dunaju s posebno tiskovino, ki se dobiva pri osrednjemu odboru. Izrečena pa je želja, da se potrjeni člani transportnih kolon nadomeste s člani, ki niso potrjeni, zakaj domovina kliče vse na krov.

Fogovori.

Gasilnemu društvu v M. Častno svetinjo za 25letno delovanje na polju gasilstva in reševanja je Njegovo Veličanstvo ustanovilo s sklepom z dne 24. novembra 1905. Vzorec prošnje za podelitev je naveden v gasilskem koledarju za leto 1913. Prošnje za podelitev svetinje je takoj po preteku 25letnega delovanja predlagati svojemu c. kr. orkajnemu glavarstvu.

Članom transportne kolone v Z. Cepljene koz — po izjavi zdravnikov — 5 do 6 let varuje pred kozami. Kdor 6 let nima stavljenih koz, naj jih cepi znova. Za člane transportnih kolon in za ljudi, ki imajo posla z ranjenci in bolniki, je neobhodno potrebno, da imajo cepljene kože.

Tovarišu K. v Zagrebu. Vaš listek glede rajnega tovariša Doberleta sem šele pred kratkim našel v »Vatrogasnem vjestniku«. Dobivam dva »Vjestnika« in Vaš listek je slučajno zaostal v nerazrezanem. Sedaj je prepozno!

Velika zaloga modnega
:: blaga ::

Feliks Urbanc

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta
pri Frančiškanski cerkvi.

Blago za gasilske kroje (uni-
forme), sukmeno in plateno,
:: različne kakovosti. ::

Za gasilna društva laki pla-
:: čilni pogoji. ::

Izgotovljene obleke in suknje

za moške, ženske, dečke in otroke dobite
v obilni izberi po zanesljivo nizkih cenah v
manufaktorni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“

v Ljubljani „Pred Škofijo“ št. 3, Medarska ulica,
Lingerjeva ulica (podružnica tvrde R. Miklauc).

Velika izbira blaga za obleke, za perilo, postelje,
odeje itd. — Na željo izgotavlja se obleka tudi po
lastnemu krojaču. — Cenik razpošilja se na zahtevo
poštne prosto.

Brizgalnice

najnovije vrste in vse gasilske potrebščine

kupujte samo pri

Prvi hrvatski tovarni za stroje in livarni železa d. d.
v Zagrebu.

Cenovnik brezplačen. — Obisk društev na lastne stroške.

FR. P. ZAJEC,
Ljubljana, Stari trg 9.
Optik. — Strokovnjak.

Očala ščipalniki, toplo-
meri, barometri, daljno-
gledi itd.

Z elektr. obrat. moderno
urejena delavnica.

Prvi, edini slov. optičn. cenik
dobi vsakdo zastoj.

Tovarniška zaloga
pripoznano najboljših
švicarskih ur

kakor vse druge
zlatnine in srebrnine.

Postrežba točna.
Cene solidne.

Fr. P. Zajec,
Ljubljana.

Cenik brezplačno!

Jernej Ložar, Ljubljana

krojaški mojster - Sv. Petra cesta 22

priporoča

svojo krojaško delavnico za izdelavo

**uniformskih oblek
za požarno brambo.**

Solidno delo.

Fini kroj.

Točna postrežba. Nizke cene.

J. KETTE

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta 3.

Specialna trgovina klobukov, če-
pic, kravat, perila in vseh drugih
potrebščin za gospode in dečke.

Lastna tovarna ur
:: v Švici. ::

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1
(nasproti frančiškanske cerkve).

POSREDAVAJEMO ZA VSE ŠVICARSKA UR

'UNION' ure najboljše in
najbolj natančne

Zlatnina. Srebrnina.

Zahtevajte moj glavni CENIK
zastoj in poštnine prosto.

Oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski
firnež, karbolneje za drevesa, mavec (gips) za
podobarje in stavbe, čopliči za vsako obrt, kakor
tudi vseh vrst mazila in olja za stroje priporoča

A. ZANKL sinovi

c. in kr. dvorni založniki.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev,
:: lakov in steklarskega kleja v Ljubljani. ::

Zahtevajte cenike.

Zahtevajte cenike.

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa

koncem leta 1913 . K 700,000.000.—

Vlog „ 43,500.000.—

Rezervnega zaklada . „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obre-
stuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno-
varna** in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

založniki c. kr. priv. juž. železnice

Ljubljana

Franca Jožefa cesta števil. 3

priporoča veliko izbero spomladan-
skih novosti za gospode in dečke.

Obleke po meri.

Strogo reelna postrežba. Najnižje cene.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnih uniformskih predmetov za gasilna društva. Posebno opozarjam na moje nepremočljive naramnice za moštvo, ki ohranijo vedno svojo obliko. Največja zaloga vsakovrstnih uniformskih predmetov za uradnike, vojake, železničarje, orožnike itd. Prodaja častnih kolajn in jubilejnih križcev, prodaja raznih trakov za častne znake.

Ceniki uniformskih predmetov za gasilna društva zastoj in poštne prosto.

Nakup vsakovrstnih kož od divjačine po najvišji ceni.

Lastna delavnica.

Postrežba točna.

Cene
nizke.

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Franciška ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

popolno zalogo

uradnih tiskovin

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Pozor! ::::: Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalce, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilih itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorci cevi, kakor cvilih za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

Benedikt & Co.

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. ::::: Ljubljana.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogostevilmokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

Konrad Rosenbauer

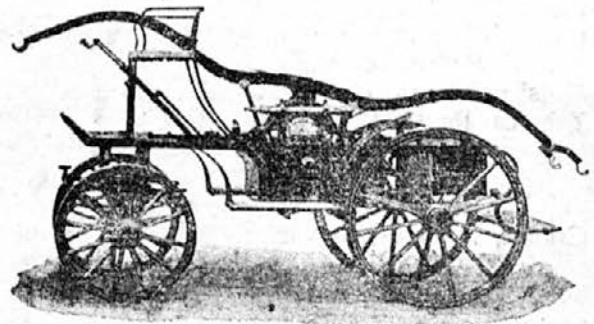
v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon šte. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinomotornih brizgalnic najnoveji sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“. Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.

Najstarejši strokovni zavodi v Avstriji.

Osrednja prodajalnica

brizgalen, gasilskih potrebščin, telovadnega orodja
in avtomobilov

Tovarne:

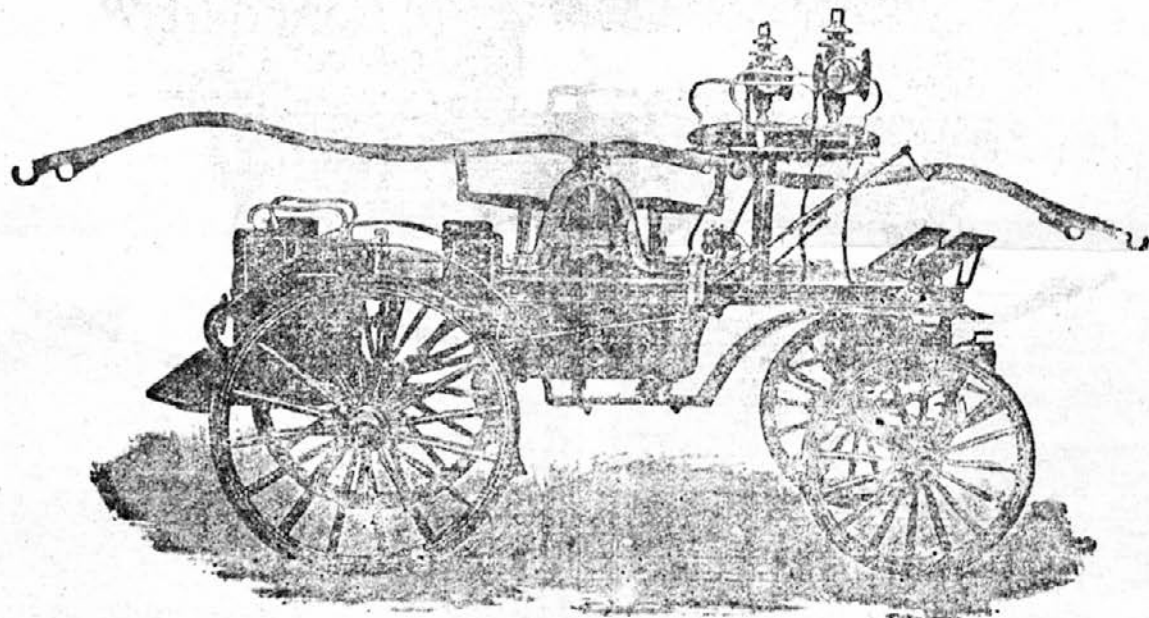
R. A. Smekal, Smichov.
V. J. Stratilek, Vis. Myto.
V. K. Šmakal, Praga.

Praga-Smichov
zadruga z omejenim jamstvom.

Telefon št. 1722.

Naslov za brzovavke:
Gasilska prodajalnica,
— Smichov. —

Priporoča vsem c. kr. oblastim, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske troje vsake vrste in veličine, cevi in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da pot črpuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903 odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter ima od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagredu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: K ško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Š nčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravljje, Itria Pred s'je, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Royte, Velika Loka, Kamna gor'ca, Stožic, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstršavas, G nriško, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idr ko in B'vec;

na Hrvaškem: Ravnogora, Delnice, Lip k, Dolnja Stub'ca, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugeselo, Hlebenje in Sv Ana.

Razen teh stroj v izdelujemo zelo praktične male brizgalnice „univerzalne“ na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva bodisi za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdeluje tvrdka vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke. — Za vse stroje se jamči pet let.